

İCRA İFLAS KANUNUNDA 3494 SAYILI KANUNLA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Av. Tanju UYGUR (*)

2004 Sayılı İcra İflas Kanununun bazı maddelerinde önceki tarihlerde değişiklik yapılmışsa da, 25.11.1988 tarih ve 20.000 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 9.11.1988 tarih ve 3494 sayılı Kanunla uygulamayı köklü biçimde etkileyici nitelikte hükümler getirildiği görülmektedir.

Nitekim sözü geçen kanunun bazı maddeleri değiştirilmiş ve bu kanuna bazı maddeler eklenmiştir. Yapılan değişiklikleri ödeme emrine itirazın kesin olarak kaldırılması, haciz, paraya çevirme, ipotegin paraya çevrilmesi, iflas yoluya takip, kambiyo senetlerine mahsus takip, doğrudan doğruya iflas halleri, iflasın hukuki neticeleri, iflasın tasfiyesi, iptal davası, konkortado, temyiz, tazminat ve cezalar ana başlıkları altında inceliyeceğiz.

I) Ödeme emrine itirazın kesin olarak kaldırılması :

3182 Sayılı Bankalar Kanununun 90. maddesinde yer alan düzenlemenin sadece bankaları ilgilendirmedeği dikkate alınarak İcra İflas Kanunu içinde yer alması düşünülmüş ve Kanuna 68/b maddesi olarak bir madde eklenmiştir. Maddenin matlabı «Borçlu cari hesap veya kısa, orta, uzun vadeli kredi şeklinde işleyen kredilerde itirazın kesin olarak kaldırılması» şeklindedir. (İlave Madde 68/b).

II) Haciz :

a) İcra İflas Kanununa 83/c maddesi eklenmiştir. Gayrimenkul rehni kapsamındaki teferruatın haczi başlığını taşıyan maddede «Gayrimenkul rehni ipotek akit tablosunda sayılı bulunan teferruat gayrimenkulden ayrı olarak haczedilemez. T.M.K. nunun 777. maddesi hükmü saklıdır» denilmektedir. (İlave Madde 83/c)

b) Menkul malların haczine ilişkin olarak 85. maddenin 2. fıkrası değiştirilmiştir. Şöyle ki : borçlu

(*) Merkez Müşavir Hazine Avukatı.

1 — Haczedilen menkul mal üzerinde üçüncü bir şahsın mülkiyet veya rehin hakkı gibi sınırlı bir aynî hakkının bulunması.

2 — Menkul malın üçüncü şahıs tarafından haczedilmiş olması halinde bu hususu haciz yapan memura beyan ederek beyanının haciz tutanağına geçirilmesini talep etmek, haciz yapan memurda borçluyu bu beyana davet etmek zorundadır.

Bu tür mallar ile 3. şahıs tarafından haciz veya istihkak iddia edilmiş bulunan malların haczinin en sonraya bırakılacağı belirtilmiştir. (Madde 85/2)

Maddede borçlu ve haczi yapan memura yükümlülük getirilmekte ise de buna uyulmamasının yaptırımını belirlenmiş değildir.

c) Tapu dairelerinde bütün ilgililerin adresleri olduğu halde haciz koyduran alacaklıların adresleri bulunmadığından uygulamada birçok güçlükler çıkmaktadır. Haczedilen gayrimenkulün ilgililerine ve alacaklılara tebliği gerektiğinden bu konuda İ.İ.K. nunun 91. maddesinin 1. fıkrasında değişiklik yapılmıştır. Buna göre «.....sicile kaydedilmek üzere haciz keyfiyeti, ne miktar meblağ için yapıldığı ve alacaklısının adı ile tebliğe yarar adresi icra dairesi tarafından tapuya, mahçuz gemi ise kayıtlı bulunduğu daireye bildirilir. Adresi değişen alacaklı masrafını vermek suretiyle yeni adresinin tapuya bildirilmesini icra dairesinden istemeye mecburdur» denilmektedir. (Md.-91/1)

d) İcra İflâs Kanununda yapılan değişikliklerin en önemlilerinden birisi 103. maddeye ilişkin olanıdır. Haciz sırasında borçlu ve alacaklı adına Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebellüğe yetkili kimse bulunduğu takdirde haciz tutanağının bir örneğinin bulunan şahsa verileceği, borçluya ve alacaklıya ayrıca haber verilmiyeceği hükmü getirilmiştir. (Md.-103) Kanımızca bu değişiklik çok yerindedir. Hatta bu düzenlemede gecikilmiştir.

III — Paraya Çevirme : (Satış ve İhale)

a) İcra İflâs Kanununun taksitle ödeme başlığını taşıyan 111. maddesine bir fıkra eklenmiş ve üçüncü fıkrası dördüncü fıkra olarak değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir. Buna göre borçlu ile alacaklının icra dairesinde yapacakları borcun taksitlendirilmesine ilişkin sözleşmenin devamı süresince 106. maddedeki satış isteme süreleri (taşınır için 1, taşınmaz için 2 yıl) işlemiyecektir. (İlave madde 111/3)

Taksitlerden biri zamanında verilmezse icra muamelesi ve süreler kaldığı yerden devam edecektir. (111/4) Bu değişiklikte çok yerindedir. Zira taksit ödemelerinin borçlu tarafından ihlali halinde satış süresi geçtiği için alacaklı satış talebinde bulunamamakta, borçlunun taksit taahhüdünü kötüniyetle ihlal etmesinden dolayı zarar görmektedir. Böylece bu sakınca ortadan kaldırılmış olmaktadır.

Kanunda borcun taksitlendirilmesine ilişkin sözleşmenin icra dairesinde yapılması gerekeceği öngörüldüğünden, alacaklı ve borçlunun icra dairesi dışında haricen yaptıkları taksit sözleşmesinin satış isteme sürelerinin işlemlerini durdurmayacağı kuşkusuzdur.

b) İkinci artırmaya ilişkin 116. maddenin ikinci fıkrasında yer alan «...Şu kadar ki artırma bedelinin malın tahmin edilen kıymetinin %50 sini bulması» cümlesindeki %50 oranı %40 a düşürülmüştür. (Md.-116/2)

c) İhaleye katılıp, ihale bedelinin ödenmemesi halinde doğan zararların giderilmesini düzenleyen 118. maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları birleştirilip, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İhaleye katılıp, daha sonra ihale bedelini yatırmamak suretiyle ihalenin feshine sebep olan tüm alıcılar ve kefilleri, teklif ettikleri bedel ile son ihale bedeli arasındaki farktan ve diğer zararlardan ve ayrıca temerrüt faizinden müteselsilen (zincirleme) sorumludurlar. İhale farkı ve temerrüt faizi ayrıca hükme hacet kalmaksızın dairece tahsil olunur. Bu fark varsa öncelikle teminat bedelinden tahsil olunur. (Md. 118/2-3)

Temerrüt (gecikme) faizi 3095 Sayılı Kanuna göre %30 olarak hesap edilecektir. Eski metinde gecikme faizi oranı %10 olarak belirtilmişti.

d) Artırmaya iştirak edeceklerin gayrimenkulün muhammen kıymetinin %10 u nisbetinde pey akçesi veya milli bir bankanın teminat mektubunu tevdi etmeleri şartnameye yazılır hükmü «%20» nisbetinde olarak artırılmıştır. Böylece ihaleye girecek olanların yatıracakları teminat miktarı yükseltilmiştir. (Md. 124/3)

e) İ.İ.Kanununun artırmanın ilanı ve ilgililere ihtar başlığını taşıyan 126. maddesinin birinci fıkrası ve ayrıca tebliğler başlıklı 127. maddesi tamamen değiştirilmiştir.

Buna göre artırma ilanlarında esasa müessir olmayan maddi hataların ilanen düzeltilmesi esası getirilmekte ve bu düzeltme ila-

nının ilgililere tebliğine gerek bulunmadığı belirtilmektedir. Ancak satış tarihi ile düzeltme ilanının arasında bir haftadan az süre olması halinde, düzeltme ilanı ile en az bir hafta sonrası için yeni satış tarihi ilanı ilkesi kabul edilmiştir. Satış tarihinde yapılan hata esasa müessir hatalar cümlesindendir. (Md. 126/1)

Gazete ile yapılan satış ilanının ilgililere (borçlu, alacaklı, gayrimenkulün tapu siciline kayıtlı bulunan alakadarları) tebligat yerine geçeceği benimsenerek ilgililerin adreslerinin araştırılmasından vazgeçilmektedir. (Md. 127)

f — Gayrimenkulün kıymetinin üzerindeki mükellefiyetlerin kıymete olan etkisi de nazara alınarak icra dairesince takdir ettirilmesi esas getirilmiş, kıymet takdirine ilişkin raporun borçluya, haciz koydurmuş alacaklılara ve diğer ipotekli alacaklılara tebliğ edileceği belirtilmiş ve kesinleşen kıymet takdiri için 2 yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenememesi öngörülmüştür. (Md. 128/1)

g) İ.İ. Kanununun 129/2 maddesinde «.....malın tahmin edilen kıymetinin %50 sini» ibaresi %40 ını şeklinde değiştirilmiş böylelikle 116. maddede yapılan değişikliğe paralellik sağlanmıştır.

h) Gayrimenkul satışlarında kendisine ihale olunan alıcılar daha sonra ihale bedelini yatırmamak suretiyle ihalenin feshine sebep olurlarsa teklif ettikleri bedel ile son ihale bedeli arasındaki farktan ve diğer zararlardan ve ayrıca temerrüt faizinden kefileleriyle birlikte müteselsilen sorumlu olacaklardır. Kanunun 118. maddesinin 2. fıkrasındaki değişikliğe paralel olarak 133. maddenin 2. fıkrası bu şekilde değiştirilmiştir.

ı) İhalenin neticesi ve feshi başlığını taşıyan 134. maddenin 2. fıkrası değiştirilmiş, ihalenin şikayet yoluyla feshini talep edecek kimseler, o gayrimenkul ve satışla ilgili kimselerle sınırlandırılmıştır. Eskiden gayrimenkulle ve üzerindeki haklarla ilgisi bulunmayan, ihaleye iştirak etmeyen kişiler maktu başvurma harcını (1500 TL.) ödiyerek ihalenin feshini şikayet etmekte ve böylece ihalenin kesinleşmesine engel olmaktaydılar. Yeni metne göre ihalenin feshini ancak :

- Alacaklı
 - Borçlu
 - Tapu Sicilindeki ilgililer
 - Pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler
- isteyebileceklerdir.

Ayrıca takibin süratle sonuçlanmasını sağlamak için, ihalenin feshi talebi üzerine tetkik merciinin talep tarihinden itibaren 20 gün içinde duruşma yapacağı ve taraflar gelmeseler bile icap eden kararı vereceği, ihalenin feshi talebinin reddi halinde mahkemece feshi istenen ihale bedelinin %10 u oranında davacının para cezasına mahkûm edileceği yeni hükümler olarak getirilmiştir. (Md. 134/2)

IV — İpoteğin Paraya Çevrilmesi :

a) İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takiplerde takibin kesinleşmesini beklemeden, icra dairesinin tapudan kayıt örneklerini ve belediyeden imar durumunu getirterek kıymet takdiri yaptıracığı hükme bağlanmıştır. (150/d)

b) Rehinli gayrimenkul satışlarında kıymet takdiri konusunda iki maddeye yapılan atıf, 87. madde, madde metninden çıkarılmak suretiyle tek maddeye indirilmiştir. (Md. 150/g)

c) Bankalar Kanununun 91. maddesi hükmü İ.İ. Kanununun 150/1 maddesi olarak yeniden düzenlenmiş ve gayrınakti kredi verenin (teminat mektubu kredisi, aval ve kabul kredisi gibi) bu kredi nedeniyle ödemede bulunması ve gayrınakti kredi verilene rücu etmesi de madde kapsamına alınmıştır. (Md. 150-1 İlave madde)

V — İflas Yoluyla Takip :

a) İflas yoluyla adi takipte yargılama usulünü düzenleyen 158. madde tamamen değiştirilmiştir. Yeni düzenlemeye göre alacaklının iflas takibi kesinleştiğinde bu durum 166. maddenin 2 nci fıkrasındaki usulle ilan edilecektir. İflas talebinin ilanından itibaren 15 gün içinde diğer alacaklılar davaya müdahale ve itiraz ederek iflası gerektiren bir hal bulunmadığını ileri sürerek mahkemeden talebin reddini isteyebilirler. Mahkeme icra dosyasını celbederek ve basit yargılama usulüne göre duruşma yaparak gerek iflas talebini gerek itiraz ve def'ileri umumi hükümler dairesinde tetkik ve sonuçlandırır. Şukadar ki, borçlu takibe karşı usulü dairesinde itiraz etmemiş veya itiraz ve def'ileri varit görülmemişse mahkeme 7 gün içinde faiz ve icra masrafları ile birlikte borcunu ifa veya o miktar meblağın mahkeme vizesine depo edilmesini borçluya ve iflas davasında kendisini temsil etmiş olan vekiline, dava vicahta devam ediyorsa duruşmada aksi takdirde Tebligat Kanunu hükümleri dairesinde yapılacak tebliğ ile emreder. Borçlu imtina ederse ilk oturumda iflasına karar verilir. (Md.-158)

Bu maddede sadece icra masraflarından söz edildiği için mahkemelerce, dava nedeniyle davacı vekillerine dava avukatlık ücreti takdir edilmemektedir. Oysaki dava nedeniyle emek sarfedildiğinden maktu veya nisbi avukatlık ücretine hükmedilmesi gerekeceği düşüncesindeyiz.

b) Bu takip yoluyla ilgili olarak yapılan değişikliklerle iflas kararının kesinleşmesini sağlamak üzere tebliğ masraflarının taraflardan peşinen alınması esası getirilmiştir. (Md. 160-2)

c) 164. maddenin birinci fıkrası değiştirilerek ticaret mahkemesince verilen nihai kararların 160. maddenin son fıkrasına göre alınacak masraftan karşılanmak suretiyle mahkemece re'sen taraflara tebliğ edileceği hükmü getirilmiştir. (Md. 164/1)

d) İ.İ. Kanununun 165. maddesine «iflasa karar verilmesinden sonra iflas davasından feragat geçersizdir» fıkrası eklenmiştir. Böylece kötü niyetli iflas taleplerinin önlenmesi amacı güdülmektedir.

e) İflas kararının tebliği ve ilanı başlığını taşıyan 166. maddede yer alan kuruluşlar arasına Türkiye Bankalar Birliği ve Sermaye Piyasası Kurulu da alınmış, iflas kararının bu kuruluşlara da bildirilmesi zorunluğu getirilmiştir. (Md. 166)

VI — Kambiyo Senetlerine Mahsus Takip Yolu :

Kambiyo senetlerine mahsus takip yoluna ilişkin hükümlerde köklü değişiklikler yapıldığı görülmektedir.

a) Herşeyden önce kambiyo senetlerinde imzanın inkarı halinde yürürlükteki hükme göre inkarda bulunan kişinin bunu ayrıca ve açıkça bir dilekçe ile icra dairesine bildirmesi esassından vazgeçilmiş, bu başvurunun tetkik merciine yapılması esası getirilmiştir.

Borçlu kambiyo senedindeki imzanın kendisine ait olmadığını iddia ediyorsa, itirazını bir dilekçe ile icra dairesine değil tetkik merciine yapacaktır. Bu itirazın satış hariç icra takip işlemlerini durdurmayacağı yeni bir hüküm olarak getirilmiştir. Mevcut metne göre imzaya itirazla icra takibi olduğu yerde durmaktadır.

Ayrıca imzasını haksız yere inkar eden borçluya takip konusu alacağın %10 u oranında para cezası verileceği öngörülmüştür.

Bu konuda kambiyo senetlerine mahsus 163 örnek nolu ödeme emirlerinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Zira Kanunun ödeme emrine ilişkin 168. maddesinin 4 nolu bendi yukarıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Borçlunun kambiyo senedi altındaki imzanın kendisine ait olmadığı yolundaki başvurusu üzerine icra tetkik mercii duruşmadan önce yapacağı incelemede borçlunun itiraz dilekçesi kapsamından veya eklediği belgelerden edindiği kanaate göre itirazı ciddi görürse, alacaklıya tebliğe gerek kalmadan icabında icra takibinin geçici olarak durdurulmasına karar verebilecektir.

Tetkik mercii 62 ila 68/a maddesine göre yapacağı inceleme sonunda, inkar edilen imzanın borçluya ait olmadığına kanaat getirirse itirazın kabulüne karar verir. İtirazın kabulü ile takip durur. Alacaklının genel hükümlere göre dava açma hakkı saklıdır. İnkâr edilen imzanın borçluya ait olduğu anlaşılırsa itirazın reddi ile birlikte borçlu sözü edilen senede dayanan takip konusu alacağın %40 ından aşağı olmamak üzere inkar tazminatına mahkûm edilir. Borçlu, borçtan kurtulma, menfi tesbit ve istirdat davası açarsa hükmolunan tazminatın tahsili dava sonuna kadar tehir olunur ve davanın borçlu lehine sonuçlanması halinde daha önce hükmedilmiş olan tazminat kalkar.

Tetkik merciinin itirazın kabulüne karar vermesi halinde senedi takibe koymada kötünîyetli ve ağır kusuru bulunduğu takdirde alacaklıyı takip konusu alacağın %10 u oranında para cezasına mahkûm edeceği, alacaklının genel mahkemede dava açması halinde para cezasının tahsilinin dava sonuna kadar erteleneceği ve bu davayı kazanırsa hakkında verilmiş para cezasının kalkacağı öngörülmektedir. (Md.-170)

b) İtirazın incelenmesi başlığını taşıyan 169/a maddesinin üçüncü fıkrası değiştirilmiş, ayrıca bu maddenin son fıkrasından önce gelmek üzere bir fıkra eklenmiştir.

Borçlunun ibraz ettiği belge altındaki imza alacaklı tarafından inkar edilirse, mercii hakimi inceleme sonucunda imzanın alacaklıya ait olduğuna kanaat getirirse borçlunun itirazının kabulüne karar vererek alacaklıyı sözü edilen belgenin taalluk ettiği değer veya miktarın %10 u oranında para cezasına mahkum edeceği hükmü getirilmiştir. Eski metinde para cezası 100 liradan 5000 liraya kadar şeklinde idi. (169/a-3)

Eklenen fıkraya göre borçlunun itirazının kabulü halinde alacaklının, bu talebin reddi halinde borçlu, diğer tarafın isteği üzerine %40 dan aşağı olmamak üzere tazminata mahkûm edilecek, borçlu menfi tesbit ve istirdat davası açarsa yahut alacaklı genel mahkemede dava açarsa hükmolunan tazminatın tahsili dava sonu-

na kadar ertelenecek ve dava lehine sonuçlanan taraf için daha önce hükmolünmüş olan tazminat kalkacaktır.

c) İ.İ. Kanunun 170/a maddesine üçüncü fıkra (md. 169-a-6 ilave madde) ilave edilmiştir. «Her ne suretle olursa olsun, imza inkarı itirazı geri alınmış veya borç kısmen veya tamamen kabul edilmiş ise bu madde hükmü uygulanmaz» denilmektedir. Yani bu fasla göre yapılan takip iptal edilemeyecektir. (170-a/3 Ek madde)

d) İ.İ. Kanununun 173 ncü maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere bir fıkra eklenmiştir.

İflas takibi kesinleştiğinde 166. maddesinin ikinci fıkrasındaki usulle ilan edilir. İflas talebinin ilanından itibaren 15 gün içinde diğer alacaklılar davaya müdahale veya itiraz ederek iflası gerektiren bir hal bulunmadığını ileri sürerek mahkemeden talebin reddini isteyebilirler.

Bu fıkra ile borçlunun bazı alacaklılarla anlaşarak iflas etmesinin önlenmesi sağlanmak istenmektedir.

VII — Doğrudan Doğruya İflas Halleri :

İ.İ. Kanununun 178. maddesinin birinci fıkrası değiştirilmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere maddeye bir fıkra eklenmiştir.

Aciz halinde bulunan borçlunun yetkili mahkemeden iflasını istemesi halinde bütün aktif ve pasifi ile alacaklılarının isim ve adresini gösteren mal beyanını iflas talebine eklemek zorunda olduğu, bu belge mahkemeye ibraz edilmediği sürece iflasa karar verilemeyeceği hükme bağlanmıştır. (Md. 178/1)

İflas talebinin 166. maddenin ikinci fıkrasındaki usulle ilan edileceği, alacaklıların iflas talebinin ilanından itibaren 15 gün içinde davaya müdahale ve itiraz ederek, borçlunun iflas talebini hakkındaki takipleri ertelemek ve borçlarını ödemeyi geciktirmek için yaptığını ileri sürerek mahkemeden talebin reddini isteyebilecekleri 178. maddeye ikinci fıkra olarak eklenmiştir.

VIII — İflâsın Hukuki Neticeleri :

a) Masaya girecek rehinler başlığını taşıyan 185. maddenin başlığı «Rehinli mallar ve üretime yönelik yerler» biçiminde değiştirilmiş ve maddeye iki fıkra eklenmiştir.

— «Fabrikaların, imalathanelerin ve bunlara benzer üretime yönelik yerlerin üzerinde rehin bulunmasa dahi iflâs idaresince derhal satışı yapılır».

— «Bu maddeye göre yapılacak satışlar 166. maddenin ikinci fıkrasındaki usulle ilan edilir».

b) İflâs talebinin durması ve düşmesi başlığını taşıyan 193. maddenin 1. fıkrası değiştirilmiş ve maddeye bir fıkra eklenmiştir.

İflâsın açılmasının rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takipleri durduracağına dair hüküm kaldırılmıştır. Sadece haciz yoluyla yapılan takiplerle teminat gösterilmesine ilişkin takipleri durduracağı belirtilmiştir. (Md.-193/1)

Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takiplere iflâstan sonra da takip alacaklıları tarafından iflâs masasına karşı devam edileceği, satış bedelinin 151. maddeye göre rehinli alacaklılara paylaştırılacağı, artan kısmın iflâs masasına intikal edeceği takip alacaklısının iflâstan önce başlamış olduğu rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçerek rehnin 185. maddeye göre satılmasını isteyebileceği yeni hüküm olarak getirilmiştir.

c) İflâsın açılmasının hukuk davalarını durduracağı ve ancak alacaklıların ikinci toplanmasından 10 gün sonra devam olunacağı yolundaki hükmün rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerle ilgili olarak açılmış olan hukuk davalarına uygulanmayacağı 194. maddeye yeni bir hüküm olarak getirilmiştir. (Md. 194/1)

d) 195. maddenin ikinci fıkrasında yer alan senevi %5 faiz oranı 3095 Sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine ilişkin Kanun hükümleri dikkate alınarak yıllık kanuni Faiz şeklinde değiştirilmiştir. (Md.-195/2)

e) 196. maddenin «Faizlerin kesilmesi» başlığı «Faiz» şeklinde değiştirilmiş ve madde metni yeniden düzenlenmiştir. İflâs işlemleri yıllarca sürdüğünden, faizlerin kesilmesine ilişkin eski metinde yer alan madde, borçluları iflâs etmeye ve hileli iflâslara teşvik etmekte olduğundan yapılan değişiklikle iflâsın açılmasından itibaren iflâs masasına giren bütün alacaklarda ticari olmayan işlerdeki gecikme faizinin işlemesi esası getirilmiştir.

Nitekim iflâsın açılmasıyla birlikte, iflâs masasına giren alacaklarda faizin işlemeye devam edeceği, rehinle temin edilmemiş alacaklarda ticari olmayan işlerdeki faiz oranlarının uygulanacağı, ancak bu maddeye göre alacaklılara tahakkuk edecek faiz ödemelerinin 195. maddeye göre hesaplanan ana paralar ödendikten sonra bakiyesi üzerinden yapılacağı belirtilmiştir. (Md.-196)

IX — İflâsın Tasfiyesi :

a) Masanın teşkilinde defter tanzimi başlığını taşıyan 208. maddeye üçüncü fıkra eklenmiştir.

İflâs dairesinin iflâs kararının kendisine tebliğinden itibaren en geç 3 ay içinde tasfiyenin adi veya basit şekilde yapılacağına karar vermek zorunda olduğu hükmü getirilmiştir. (Md. 208/3 İlave Madde)

b) İ.İ. Kanununun 219. maddesinin 1. fıkrası değiştirilmiştir. Tasfiye adi şekilde yapılacak ise iflâs dairesi 208. maddeye göre vereceği karar tarihinden itibaren en geç 10 gün içerisinde keyfiyeti 166. maddenin ikinci fıkrasındaki usulle ilan eder. Bu maddedeki sürelerin hesabında son ilan tarihi esas alınır.

c) İflâs memuru iflâs Müdürü olarak değiştirilmiştir. Alacaklı oldukları 68/b ve 150/1 maddelerinde belirtilen belgelerle sabit olan kişilerinde ilk alacaklılar toplantısında teşkil edilecek büroya girebileceği öngörülmüştür. (Md. 221/1)

d) İflâs İdaresinin icra tetkik merciinin şikâyet üzerine verdiği kararlara uymak zorunda olduğu, bunlara karşı iflâs idaresi olarak itiraz ve temyiz yoluna başvuramayacağı hükmü getirilmiştir. Madde 227 ye ikinci fıkra olarak eklenmiştir).

e) Alacaklılar sıra cetvelinin Müddet ve şekli başlığını taşıyan 232. madde yeniden düzenlenmiştir. Buna göre; «Alacakların kaydı için müracaat müddeti geçtikten sonra ve iflâs idaresinin seçilmesinden itibaren en geç 3 ay içinde iflâs idaresi tarafından 206 ve 207. maddelerde yazılı hükümlere göre alacaklıların sırasını gösteren bir cetvel yapılır ve iflâs dairesine bırakılır. Zorunlu hallerde 3 ayın hitamından önce iflâs idaresinin tetkik merciiine başvurması halinde mercii bir defaya mahsus olmak üzere bu süreyi en çok üç ay daha uzatabilir. Süre içinde sıra cetvelinin verilmemesi halinde iflâs dairesinin mercie intikal ettirmesi üzerine iflâs idaresi üyelerinin vazifelerine son verilir ve kendilerine ücret takdir edilmeyeceği gibi bir daha aynı iflâs idaresinde görev alamazlar. Bu maddenin konuluş amacı iflâs idarelerinin sıra cetvelini tayindeki gecikmelerini önlemektir. (Madde 232)

f) İ.İ. Kanununun 233. maddesi değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

«..... Ancak iflâs idaresi ipotekle temin edilmiş olan alacakla ilgili olarak bunu doğuran sebep veya ipotek limiti miktarı ba-

kımından red kararı vermeyip, kabul etmediğini ikinci alacaklılar toplantısına bildirir.»

Bu madde iflâs idaresinin ipotekli alacakları reddetme yetkisini kaldırmaktadır.

g — Sıra cetveline itiraz edenlerin cetvelin ilanından itibaren 15 gün içinde iflâsa karar verilen yerdeki ticaret mahkemesine dava açmağa mecbur olduğu hükmü getirilmiştir. (Mad. 235/1)

Bu davaya bakan mahkeme davacının isteği halinde ikinci alacaklılar toplantısına katılıp katılmaması ve ne nisbette katılması gerektiği konusunda 297. maddenin son fıkrasına kıyasen 15 gün zarfında karar verir.

h) İkinci alacaklılar toplanması başlığı altındaki 237. maddenin 1. fıkrası değiştirilmiştir.

Iflâs İdaresi alacakların tesbit işini yaptıktan sonra 232. maddedeki sürenin (20 gün) bitiminde alacakları tamamen veya kısmen idarece kabul edilen alacaklılar ile sıra cetveline kayıt davası açmış alacaklılardan 235. maddeye göre katılmalarına karar verilmiş olanları da ikinci toplantıya ilanla davet eder.

X — İptal Davası :

a) İvazsız tasarrufların butlanına ilişkin 278. maddenin 3. fıkrasının 1 nolu bendinde «ikinci dereceye kadar hısımlar» ibaresi «üçüncü dereceye kadar hısımlar» şeklinde değiştirilmiştir. (Md.-278/3-1)

b) Acizden dolayı butlan başlığını taşıyan 279. maddeye 4 numaralı bent eklenmiştir.

4 — Kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhler :

c) 280 nci maddede yer alan «ikinci dereceye kadar sıhri hısımlar» üçüncü dereceye kadar olarak değiştirilmiştir.

XI — Konkordato :

a — İ.İ. Kanununun 287. maddesine 1 nci ve sonuncu fıkralar olmak üzere iki fıkra eklenmiştir. Eklenen bu fıkralar ile borçlu tarafından yapılan kötüniyetli konkordato tekliflerini önlemek için konkordato talebinin de ilan edilmesi ve ilan tarihinden itibaren 10 gün içinde alacaklıların konkordato mühleti verilmesini gerek-

tiren bir hal bulunmadığını ileri sürerek tetkik merciinden konkordato talebinin reddini isteyebilecekleri, ihtiyati tedbir yoluyla da olsa, borçluya karşı başlamış olan takiplerin konkordato mühletinin (azami 4 ay) bitiminden sonraki dönem içinde durdurulmasına veya borçluya karşı yeni takip yapılamıyacağına karar verilemeyeceği esasları getirilmiştir. (287/1 ve 287/son - İlave fıkralar)

b) 288. maddenin 3. fıkrası değiştirilmiş alacaklının itirazının reddine dair kararlar ile 287. maddeye göre borçluya mühlet verilmesine veya verilmiş müddetin uzatılmasına dair mercii kararlarının temyiz edilemeyeceği hükmü getirilmiş «itiraz ve temyiz mülletin cereyanını durdurmaz» hükmü sadece itiraz müddetin cereyanını durdurmaz olarak değiştirilmiştir.

XII — Temyiz :

a) 363. maddenin ilk fıkrasının 12. bendi

«1 — 287. maddeye göre mehil verilmesine dair isteğin reddine ve 288. madde uyarınca verilmiş mehilin kaldırılmasına» şeklinde değiştirilmiş,

b) Aynı maddeye 18 nci bent eklenmiş

«Takip tarihinden sonra işleyen faiz, masraf ve sair alacak kalemlerinin hesabına dair şikayetlerin kabul ve reddine».

c) 100.000 liralık kesinlik sınırı 500.000 liraya çıkarılmıştır.

XIII — Tazminat ve Cezalar :

A) Tazminatlar :

Borçlular tarafından süre kazanmak için takibe karşı yapılan haksız itirazları önlemek ve alacaklının yapacağı takipte daha dikkatli davranmasını sağlamak amacıyla kanunda yer alan tazminat oranları artırılmıştır. Bu cümleden olmak üzere :

a) İtirazın iptali için mahkemeye başvurulması halinde haksız çıkan tarafa, diğer tarafın talebi üzerine hükmedilen icra inkar tazminatı oranı %15 den %40 a çıkarılmıştır. (Md. 67/2)

b) Evvelce 3222 Sayılı Kanunun 6. maddesiyle eklenen 68. maddenin 7. fıkrasında yer alan «İtirazın kaldırılması talebinin kabulü halinde borçlu, bu talebin reddi halinde ise alacaklının diğer tarafın talebi üzerine %15 den aşağı olmamak üzere tazminata mahkûm edilir» hükmündeki tazminat oranı %40 olarak değiştirilmiştir. (Md. 68-7)

c) Evvelce 6.6.1985 tarih ve 3222 sayılı Kanunun 7. maddesiyle eklenen 68/a maddesinin 8. fıkrasında yer alan «itirazın muvakkaten kaldırılması talebinin kabulü halinde borçlu, bu talebin reddi halinde ise alacaklının, diğer tarafın talebi üzerine %15 den aşağı olmamak üzere tazminata mahkûm edilir» hükmünde yer alan %15 oranı %40 a çıkarılmıştır. (Md. 68-a/8)

d) Borçtan kurtulma davasında haksız çıkan tarafın dava veya hükmolunan şeyin %40 ından aşağı olmamak üzere münasip bir tazminatla mahkûm edileceği hükme bağlanmıştır. Eski metinde bu oran %15 den aşağı olmamak üzere idi. (Md. 69/5)

e) İcra İflâs Kanununun menfi tesbit ve istirdat davalarını düzenleyen 72. maddesinin 4 ve 5 nci fıkralarında yer «bu zarar herhalde %15 den aşağı tayin edilemez» hükmü %40 ından aşağı tayin edilemez biçiminde değiştirilmiştir. (Md. 72/4-5)

f) İ.İ. Kanununun 89. maddesinin 3. fıkrasının son cümlesinde yer alan «Üçüncü şahıs açtığı menfi tesbit davasını kaybederse, mahkemece dava konusu şeyin %15 inden aşağı olmamak üzere bir tazminat ile de mahkûm edilir hükmü» «.....dava konusu şeyin %40 ından...» şeklinde değiştirilmiştir. (Md. 89/3 son cümle)

g) Kambyo senetlerine mahsus takibe ilişkin hükümlerde yer alan %15 tazminat oranları da %40'a çıkarılmış olup, buna ait değişiklikler yukarıda belirtilmiştir.

B) Cezalar :

Kanunda cezalarla ilgili değişiklikleri para cezaları ve hapis cezaları olarak iki bölümde inceleyebiliriz.

1 — Para Cezaları :

a) Borçlunun gösterdiği belge altındaki imzanın alacaklı tarafından inkar edilmesi halinde, hakimın yaptığı inceleme neticesinde imzanın alacaklıya ait olduğuna kanaat getirirse, alacaklının itirazın kaldırılması talebini reddedeceği ve alacaklıyı sözü edilen belgenin taalluk ettiği değer ve miktarın %10 u oranında para cezasına mahkûm edeceği hükme bağlanmıştır. Eski metinde 50 liradan 5000 liraya kadar olan para cezası bu defa senedin değer ve miktarına göre tayin edilmektedir. (Md. 68/5)

b) Merci tarafından itirazın muvakkaten kaldırılmasına karar verilirken, borçlunun takip konusu alacağın %10 u oranında para cezasına da mahkûm edileceği hükmüne yer verilmiştir. Ancak bunun için keyfiyetin davetiye yazılması şarttır. (Md. 68/a-5)

c) Merci hâkimince imzanın borçluya aidiyetine karar verildiği halde, borçlunun 50 liradan 5000 liraya kadar para cezasına mahkûm edileceği hükmü takip konusu alacağın %10 u oranında olarak değiştirilmiştir. (Md. 68/a-6)

d) İhalenin feshi talebinin reddi halinde mahkemece feshi istenen ihale bedelinin %10 u oranında davacının para cezasına mahkûm edileceği hükmü de getirilmiştir. (Md. 134/2)

e) Kambiyo senetlerine mahsus takip yolunda imzasını haksız yere inkar edenlere takip konusu alacağın %10'u oranında para cezası verileceği öngörülmüştür. Eski metinde para cezası 100 liradan 5000 liraya kadar idi. (Md. 168, 169/a)

Tetkik merciin itirazın kabulüne karar vermesi halinde senedi takibe koymada kötü niyeti ve ağır kusuru bulunduğu takdirde alacaklıyı takip konusu alacağın %10'u oranında para cezasına mahkûm edeceği, alacaklının genel mahkemede dava açması halinde para cezasının tahsilinin dava sonuna kadar tehir olunacağı ve bu davayı kazanırsa hakkında verilmiş para cezasının kalkacağı hükme bağlanmıştır. (Md. 170)

f) Kiralar Hakkında hususi hükümler ve kiralanan gayrimenkullerin tahliyesine ilişkin İtiraz ve İtirazın Kaldırılması Usulü hakkında 269/b ve 275/5 maddelerinde yer alan para cezası (50 liradan 5000 liraya kadar) 100.000 liradan 500.000 liraya kadar biçiminde değiştirilmiştir.

2 — Hapis Cezaları :

a) İ.İ. Kanununun 331. maddesine ikinci fıkradan sonra üçüncü fıkra eklenerek gayrimenkul Rehni kapsamında bulunan teferruatın rehin alacaklısına zarar vermek kasdıyla gayrimenkul dışına çıkarılması halinde teferruatın zilyetinin 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacağı öngörülmüştür.

b) İ.İ. Kanununun 345/a maddesinden sonra gelmek üzere 345/b maddesi ilave edilmiştir. Artırmadan Çekilme başlığını taşıyan bu maddeye göre «bu kanuna göre yapılan ihalelerde kendisine veya başkasına vâadolunan ve sağlanan yarar karşılığında artırmadan çekilen veya artırmaya katılmayan kimseye 1 aydan 6 aya kadar hapis ve 2 milyon liradan 5 milyon liraya kadar ağır para cezası verilecektir. Aracılar da aynı ceza verilir.

Artırmadan bir yarar sağlandığının isbatı oldukça güç oldu-

ğundan bu maddenin uygulamada bir sonuç vermesi imkanının sınırlı olduğu düşüncesindeyiz.

İ.İ. Kanununda getirilen değişikliklerin uygulamada çıkan sorunların çözümüne yardımcı olacağı kuşkusuzdur. Ancak kötüniyetli borçlu ve alacaklıların davranışlarının önlenmesi amacıyla getirilen tazminat artışları ve para cezası miktarlarının yükseltilmesinin yeterli olamayacağı inancındayız.

Bu konuda para cezaları yerine hapis cezalarına kanunda yer verilmesi takiplerin başarıyla sonuçlanmasına yardımcı olacaktır. Nitekim uygulamada borçlulardan yapılan tahsilatın cebri icradan ziyade mal beyanında bulunmama nedeniyle cezai takibata geçilmesi sonucu sağlandığı görülmektedir.